

Hemmeligheder bag sløret

SI INTERVIEW

Hemmeligheder

Forfatter Lotte Garbers boede to år i et af verdens mest kontroversielle lande, Saudi-Arabien. Nu er hun – for en kort periode – hjemme igen og aktuell med romanen "Løbeklubben i Saudi", der er inspireret af hendes møde med en række modige saudiske kvinder. På deres egen måde er kvinderne med til at udfordre det mandsdominerede samfund – og måske også vores fordomme?

Mange har spurgt mig: "Hvordan kan du gøre det? Hvordan kan du finde på at flytte ned til et land, der er kvindeundertrykkende, når du selv er kvinde?"

Men det, det tænder hos mig, er ikke afstand, men nysgerrighed. Jeg tog af sted med en tanke om at lære de saudiske kvinder at kende og finde ud af: Hvordan kan man som moderne kvinde holde ud at leve så konservativt?

Lotte Garbers tager en tår af sin ingefær-te. Det er formiddag, solen skinner, og vi sidder på en velbesøgt café på Vesterbro. Lotte bor lige i nærheden i en fremlejet lejlighed, som hun har gjort til sit hjem under coronakrisen. Kort tid inden verden lukkede ned, var hun og hendes mand

flyttet til Algeriet, men nu er de hjemme i Danmark, indtil det bliver muligt at rejse ud i verden igen.

– Det er lidt irriterende, for vi var lige gået i gang med et *nyt* eventyr. Men det er selvfølgelig hyggeligt at være tæt på vores børn, der bor lige rundt om hjørnet, fortæller Lotte.

Frihed til eventyr

– Jeg er en trækfugl, smiler Lotte Garbers, der i løbet af de senere år har været på flere lange udlandseventyr.

– Min mand, Carsten, arbejder i Novo Nordisk og har mulighed for at blive udstationeret. Og jeg synes, at beslutningerne falder let i denne del af livet. Mine to sønner er voksne, så det dér med at være derhjemme og vente på, at der kommer et barn forbi, giver ikke rigtig mening mere. Og så kan man jo få en hund og et ►

FORFATTEREN LOTTE GARBERS

bag sløret

Af CAMILLA WASS
soendag@soendag.dk
Foto: PETRA KLEIS og PRIVATE

LOTTE GARBERS ...

... 53, er forfatter og bor lige nu i Algeriet, men er i Danmark på grund af coronakrisen. Hun har boet i Saudi-Arabien i 2017-19 og har på baggrund af sine møder og venskaber med saudiske kvinder skrevet romanen "Løbeklubben i Saudi", der udkommer på forlaget People's Press den 28. august.

SI INTERVIEW

sommerhus - men man kan også flytte til udlandet. Det startede med, at vi boede tre år i Paris, og så fik vi blod på tanden og tænkte: "Det må gerne blive vildere."

Og det blev det?

- Ja, for en dag ringede Carsten til mig og spurgte: "Vil du med til Saudi?" Og så sagde jeg bare: "Ja, jeg kan alligevel ikke lide at køre bil." På det tidspunkt, hvor vi tog af sted, måtte kvinder endnu ikke køre bil i Saudi-Arabien, tilføjer Lotte.

Men man tænker jo umiddelbart: Hvad får dig som kvinde til at sige - yes, jeg flytter til Saudi-Arabien?

- Det er først og fremmest en kæmpe nysgerrighed. Og så handler det også om min alder og om, hvordan jeg ser mig selv som kvinde, siger Lotte eftertænksomt.

- Jeg tror, det ville være noget helt andet, hvis jeg var 24 år og usikker på mig selv som kvinde. Men jeg har ingen problemer med de mænd, der tror, de kan bestemme over kvinderne. Dem er der rigtig mange af, også i kunst- og kulturverdenen herhjemme - og jeg kvæler dem bare i kærlighed. Og så har jeg jo mit "rødbedepas", så jeg kan bare tage hjem igen - der er ikke nogen, der tager mine rettigheder fra mig, fordi andre lever under andre vilkår.

Undertrykkelse af kvinder

Saudi-Arabien er kendt som et af de lande i verden, hvor det står allermest grelt til, når det kommer til kvinders rettigheder. Alle kvinder skal have en mandlig værge, der for eksempel bestemmer, om de må rejse, åbne en bankkonto, tage rundt selv i det offentlige rum, og det er kun to år siden, at de saudiske kvinder - som de allersidste i verden - fik lov at køre bil. Oven i det har Saudi-Arabien et særdeles blakket ry, når det kommer til overholdelse af de mest basale menneskerettigheder. Dødsstraf er stadig tilladt og sker ved halshugning, og ifølge Amnesty International er antallet af henrettelser stigende i Saudi-Arabien.

Det må alligevel have givet dig ved tanken om at flytte til Saudi ...

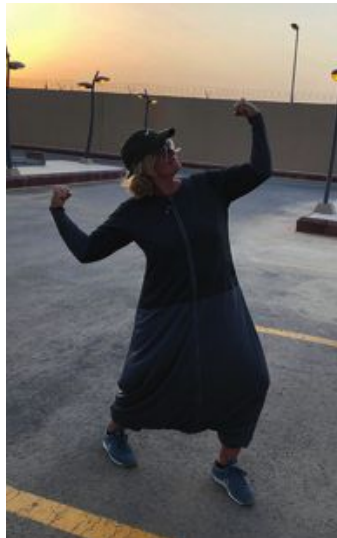
- Ja, og jeg var nervøs for, om jeg kunne holde ud at være der. Og man bliver nervøs, allerede når man lander i hovedstaden, Riyadh. For personalet i lufthavnen ligner alle de stereotyper, du kan have på en terrorist. Men de bærer ikke våben, og de taler venligt - og allerede dér var jeg forvirret, fortæller Lotte Garbers.

Kontrasterne står i kø i Saudi-Arabien, fortsætter hun.

- Alkohol er forbudt i hele Saudi-Arabien, og allerede når du flyver ind i saudisk luft-rum, bliver de små flasker samlet ind af flypersonalet. I flyet sidder jeg ved siden af et saudisk par, og da vi nærmer os luft-

Det lykkedes Lotte Garbers at komme ind på livet af de saudiske kvinder, selv om hun forinden havde fået at vide, at de var både religiøse og reserverede.

- Man tænker med det samme: "Kvinder må da ikke løbe i Saudi Arabien" - men det gør de, siger Lotte, her i løbeabaya.

havnen, løfter kvinden op i sin niqab (den muslimske klædedragt, hvor kun øjnene kan ses, *red.*), så hun kan nå at drikke sin rødvin, inden vi lander. Og sådan er det hele tiden i Saudi-Arabien. Der er en utydelighed og en dobbeltmoral, som gør, at man som udlænding bliver både usikker og forvirret. Det er umuligt at navigere i, siger Lotte Garbers.

"Harry Potter-kåben"

Da Lotte og hendes mand landede i hovedstaden, Riyadh, blev de hentet af en chauffør.

- Chaufføren havde en abaya med til mig, som jeg skulle tage på. En abaya er sådan en "Harry Potter-kåbe" af ren nylon, og den er utrolig ubehagelig at have på i varmen. Den har ingen hætte, så jeg skulle ikke dække mit hår til. Det handler om, at man som udlænding i Saudi-Arabien gerne må vise respekt - men man skal ikke "lege", at man er muslim.

Lotte havde altid abayaen med sig, når hun skulle ud i det offentlige rum.

- Jeg gik rundt derhjemme i løbetøj og

LOTTE GARBERS

tog abayaen over mig, når jeg skulle i supermarkedet, og jeg kan faktisk godt blive lidt fascineret af, at man kan skjule sig. Selv om jeg er helt med på det kvindeundertrykkende i, at man *skal* dække sig til, fortæller Lotte.

– Langt de fleste saudiske kvinder bærer niqab i det offentlige rum. De mere veluddannede går med løse tørklæder. Og efterhånden som jeg begyndte at lære de saudiske kvinder at kende, fandt jeg også ud af, at graden af frihed og tildækning for kvinderne handler om, hvor liberal din far er. "It's all about daddy," siger Lotte.

I romanen "Løbeklubben i Saudi" kommer Lotte Garbers i bogstavelig forstand ind bag sløret på en gruppe kvinder i Saudi-Arabiens hovedstad, Riyadh. I romanen følger man den danske antropolog Maiken, der kommer til Saudi-Arabien for at arbejde for et medicinalfirma, der udvikler slankemedicin til de overvægtige saudiarabere. Under sin research møder Maiken den karismatiske unge kvinde Jamila og hendes slæng af saudiske veninder, der

har startet en løbeklub sammen.

– Man tænker jo med det samme: "Kvinder må da ikke løbe i Saudi Arabien" – men det *gør* de, og jeg kender den løbeklub og dens medlemmer og ejer selv sådan en smart løbeabaya, fortæller Lotte.

I hendes bog kommer man helt tæt på de saudiske kvinders liv, som det folder sig ud i de private cirkler – langt fra mændenes kontrollerende blikke. Og det går ikke stille for sig.

– Jeg blev selv ret overrasket over, at kvinderne er sammen på en anden fysisk måde, når der ikke er mænd til stede. De er meget nærgående, og det er tydeligt, at kvinderne har sex med hinanden. En af de kvinder, jeg mødte, sagde til mig: "Vi har alle sammen gået på pigeskole og kostskole – og flettet hinandens hår." Og så skal man ikke spørge om mere, smiler Lotte.

Grim og vidunderlig

Saudi-Arabien er på én gang ultra-konservativt og meget moderne, fortsætter Lotte.

– Kontrasterne er der hele tiden. Når

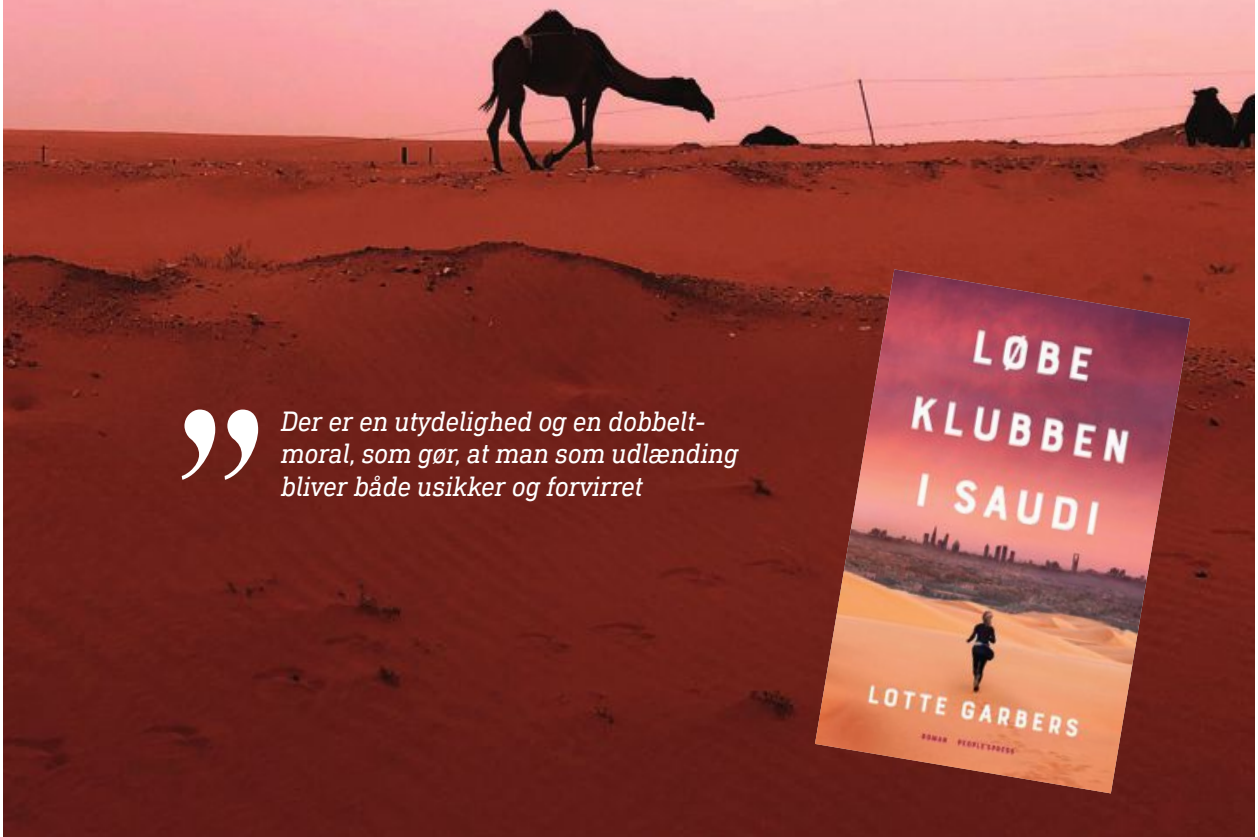
du kører rundt i din store firehjulstrækker med wifi installeret, så kører du bag kamel-karavaner. Vi boede i Riyadh, og det er den grimme by, jeg nogen sinde har set. Den er stor, moderne, og der er kraner overalt. Og så er det en meget lav by, med store vandtanke og paraboler på hustagene, fortæller Lotte.

– Men det er også en fuldstændig vidunderlig by. Riyadh ligger midt på den arabiske halvø, og når solen går ned, kommer der et rødt pudderlys, som er *så* smukt. Månen ligger ned, og det er som at være i "Tusind og én nats eventyr". Du får den dér ekstremt eksotiske oplevelse, siger Lotte med henført stemme.

Som udlænding i Saudi-Arabien skal man af sikkerhedshensyn bo i et "gated community" med vagter.

– Mange udlændinge tager til Saudi for at tjene en masse penge. Så lever de helt isoleret, laver deres egen sprut, og kvinderne bruger tiden på at få lavet lange negle og hårekstensjons. Og det var *slet* ikke det, jeg ville, siger Lotte. ▶

” Der er en utydelighed og en dobbeltmoral, som gør, at man som udlænding bliver både usikker og forvirret

S INTERVIEW // LOTTE GARBERS

Men hvordan kom du så i kontakt med kvinder, du skriver om i din bog?

- Jeg havde fra starten fået at vide, at det er svært at få saudiske venner, fordi de er meget religiøse og reserverede. Men første gang jeg er ude at købe ind, står der to 16-årige piger og siger "Who do you come from? How do you come from?" Det er tydeligt, at de gerne vil i kontakt med mig. Så jeg tænker: Måske kan det godt lade sig gøre at lære de saudiske kvinder at kende, fortæller Lotte.

Et par dage senere tager hun til et arrangement, hvor hun kommer i snak med en saudisk kvinde, der har arbejdet på den saudiske ambassade i Danmark.

- Hun inviterer mig ud til middag med 16 af hendes venner og veninder. Vi sidder på en restaurant i kvindeafdelingen, hvor der ellers kun må sidde gifte kvinder og familier. Jeg er den eneste gifte person i lokalet, og jeg spørger en af mændene: "Hvordan kan vi

sidde her, det må vi da ikke?" Og han kigger på mig og siger bare: "And yet we do." Og så snakker vi ikke mere om det, griner Lotte.

- Jeg forstår det ikke, men efterhånden finder jeg ud af, at det er sådan, det er. Reglerne bliver bøjet hele tiden - og de har styr på det.

”

Man kan let komme til at træde i sine egne fordomme, når det handler om Saudi-Arabien

dem bedre at kende, tænker jeg bare: "De her kvinder fortjener virkelig, at jeg skriver deres historie." Så min bog er fiktion, men jeg har skabt karaktererne i bogen ud fra de kvinder, jeg har mødt, siger Lotte

hæmmelighedsfuldt.

Hvorfor er det vigtigt for dig at skrive kvinderne FREM?

- Fordi man let kan komme til at træde i sine egne fordomme, når det handler om Saudi-Arabien. Jeg kan ikke løse problemerne med offentlige henrettelser i Saudi-Arabien, men jeg kan fortælle, at den forestilling, vi har om saudiske kvinder, ikke er, som vi tror, siger Lotte og fortsætter:

- En dag var jeg ude at køre bil med en saudisk kvinde, jeg havde mødt. Hun har altid sin hijab og abaya på i det offentlige rum - og altid med fin skygge på øjenlågene for at fremhæve de lysende øjne. Ved et lyskryds er der en mand i trafikken, der generer hende. Også ruller hun vinduet ned og siger: "Khalas" - det betyder "Nu stopper du!" Jeg kan ikke forklare, hvordan hun kan slippe af sted med det, men lige i det øjeblik er det hende, der har overmagten.

Så de saudiske kvinder er på vej et nyt sted hen?

- Ja, det håber jeg virkelig. Sådan er det i hvert fald for de kvinder, jeg har mødt. De får en følelse af power og selvsikkerhed op i mig, smiler Lotte Garbers. ■